

ISSN 2616-7174

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN

of the L.N. Gumilyov
Eurasian National University

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

ЖУРНАЛИСТИКА сериясы

JOURNALISM Series

Серия **ЖУРНАЛИСТИКА**

№3 (124) / 2018

1995 жылдан бастап шығады

Founded in 1995

Издается с 1995 года

Жылына 4 рет шығады

Published 4 times a year

Выходит 4 раза в год

Астана, 2018

Astana, 2018

Бас редакторы **Қайрат Сак**

филология ғылымдарының кандидаты, профессор (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары **Аймұханбет Есдәулетов** *ф.ғ.канд., доцент (Қазақстан)*

Бас редактордың орынбасары **Гүлнар Кендірбай** *PhD (АҚШ)*

Редакция алқасы

Алдабергенов Қырықбай	Т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Асанов Қойлыбай	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Әбдіманов Өмірхан	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Әбішева Вера	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Бейсенқұлов Аязби	Ф. ғ. к., доцент (Қазақстан)
Браун Михаил	PhD, проф. (АҚШ)
Дзялошинский Иосиф	Ф. ғ. д., проф. (Ресей)
Жақып Бауыржан	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Жусупова Алматы	ф.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Ирназаров Кудрат	Т. ғ. д., проф. (Өзбекстан)
Корконосенко Сергей	Саяси ғ. д., проф. (Ресей)
Қара Әбдіуақап	Т. ғ. д., проф. (Түркия)
Қозыбаев Сағымбай	Т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Лебедева Татьяна	Ф. ғ. д., проф. (Франция)
Нұртазина Роза	Саяси ғ. д., проф. (Қазақстан)
Омашев Намазалы	Ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Ризун Владимир	Ф. ғ. д. проф. (Украина)
Саид Агил бин Шех	PhD, проф. (Малайзия)
Саудбай Мадияр	PhD, проф. (Қазақстан)
Сердәлі Бекжігіт	Ф. ғ. к., доцент (Қазақстан)
Тахан Серік	Т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Тоқтағазин Мұратбек	Ф. ғ. к., доцент (Қазақстан)
Халилов Әбдіғани	PhD, проф. (Қырғызстан)
Ченгел Хулия	PhD, проф. (Түркия)
Шайхитдинова Светлана	Филос.ғ.д., проф. (Ресей)
Шалахметов Ғаділбек	Халықаралық Еуразиялық телевидение және радио академиясының академигі (Қазақстан)
Шестеркина Людмила	Ф. ғ. д., проф. (Ресей)
Шульцман Петр	Өнертану ғ. к., доцент (Қазақстан)

Жауапты редактор, компьютерде беттеген: Илияс Құрманғалиев

Жауапты хатшы: Гүлжазира Ертасова

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қ.Сәтпаев к-сі, 2, 408 б.

Тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. ЖУРНАЛИСТИКА сериясы

Меншіктенуші: ҚР БЖҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК.

ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 27. 03. 2018 ж. №16995-Ж тіркеу куәлігімен тіркелген.

Мерзімділігі: жылына 4 рет.

Тиражы: 25 дана.

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қажымұқан к-сі ,13/1, тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31413)

© **Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті**

Editor-in-Chief **Kairat Sak**
Candidate of Philology, Professor (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief **Aitmukhanbet Yesdauletov** *Candidate of Philology, Associate Professor (Kazakhstan)*
Deputy Editor-in-Chief **Gulnar Kendirbai** *PhD, Professor (USA)*

Editorial board

Aldabergenov Kyrykbai	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Asanov Koilybay	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Abdimanov Omirkhan	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Abisheva Vera	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Beisenkulov Ayazbi	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Brown Michael	PhD, Prof. (USA)
Dzyaloshinski Iosif	Doctor of Philology, Prof. (Russia)
Jakyp Baurjan	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhussupova Almatay	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Irnazarov Kudrat	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Uzbekistan)
Korkonosenko Sergei	Doctor of Political Sciences, Prof. (Russia)
Kara Abdulvahap	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Turkey)
Kozybayev Sagymbai	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Lebedeva Tatiana	Doctor of Philology, Prof. (France)
Nurtazina Roza	Doctor of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Omashev Namazaly	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Rizun Volodymyr	Doctor of Philology, Prof. (Ukraine)
Syed Agil bin Shekh	PhD, Prof. (Malaysia)
Saubayev Madiyar	PhD, Prof. (Kazakhstan)
Bekzhigit Serdaly	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Takhan Serik	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Toktagazin Muratbek	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Khalilov Abdygani	PhD, Prof. (Kyrgyzstan)
Çengel Hülya	PhD, Prof. (Turkey)
Shaikhitdinova Svetlana	Doctor of Philosophy, Prof. (Russia)
Shalakhmetov Ghadilbek	Academician of the International Eurasian Academy of Television and Radio (Kazakhstan)
Shesterkina Ludmila	Doctor of Philology, Prof. (Russia)
Shultsman Petr	Candidate of Art, Assoc. Prof. (Russia)

Executive editor, computer layout: Ilyas Kurmangalyev
Executive Secretary: Guljazira Yertasova

Editorial address: 2, Satpayev str., of.408, Astana, Kazakhstan, 010008
Tel.: (7172) 709-500 (ext. 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Bulletin of the L.N. Gumilyov Eurasian National University. JOURNALISM Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity off economic conduct «L.N. Gumilyov Eurasian National University», Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Registered by Ministry of Information and Communication of the Republic of Kazakhstan.

Registration certificate No 16995-Ж from 27.03. 2018.

Periodicity: 4 times a year Circulation: 25 copies

Address of printing house: 13/1, Kazhimukan str., Astana, Kazakhstan 010008; tel.: (7172) 709-500 (ext.31413)

© **L.N. Gumilyov Eurasian National University**

Главный редактор **Кайрат Сак**
кандидат филологических наук, профессор (Казахстан)

Зам. главного редактора **Айтмуханбет Есдаuletов** к.ф.н., доцент (Казахстан)
Зам. главного редактора **Гульнар Кендирбай** PhD (США)

Редакционная коллегия

Алдабергенов Кырыкбай	Д. ист. н., проф. (Казахстан)
Асанов Койлыбай	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Абдиманов Омирхан	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Абишева Вера	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Бейсенкулов Аязби	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Браун Михаил	PhD, проф. (США)
Дзялошинский Иосиф	Д. ф. н., проф. (Россия)
Жакып Бауыржан	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Жусупова Алматай	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Ирназаров Кудрат	Д. ист. н., проф. (Узбекистан)
Корконосенко Сергей	Д. полит. н., проф. (Россия)
Кара Абдиуакап	Д. ист. н., проф. (Турция)
Козыбаев Сагимбай	Д. ист. н., проф. (Казахстан)
Лебедева Татьяна	Д. ф. н., проф. (Франция)
Нуртазина Роза	Д. полит. н., проф. (Казахстан)
Омашев Намазалы	Д. ф. н., проф. (Казахстан)
Ризун Владимир	Д. ф. н., проф. (Украина)
Саид Агил бин Шех	PhD, проф. (Малайзия)
Саудбай Мадияр	PhD, проф. (Казахстан)
Сердали Бекжигит	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Тахан Серик	Д. ист. н., проф. (Казахстан)
Токтагазин Муратбек	К. ф. н., доцент (Казахстан)
Халилов Абдигани	PhD, проф. (Киргизстан)
Ченгел Хулия	PhD, проф. (Турция)
Шайхитдинова Светлана	Д. филос. н., проф. (Россия)
Шалахметов Гадильбек	Академик Международной Евразийской академии телевидения и радио (Казахстан)
Шестеркина Людмила	Д. ф. н., проф. (Россия)
Шульцман Петр	К. н. искусств., доцент (Казахстан)

Ответственный редактор, компьютерная верстка: Ильяс Курмангалиев
Ответственный секретарь: Гульжазира Ертасова

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. К.Сатпаева, 2, каб. 408
Тел.: (7172) 709-500 (вн. 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия ЖУРНАЛИСТИКА
Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК.
Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций РК под номером №16995-Ж от 27. 03. 2018 г.
Периодичность: 4 раза в год.
Тираж: 25 экземпляров.
Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: (7172) 709-500 (вн.31413)
© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

Мазмұны

ЖУРНАЛИСТИКА ТАРИХЫ

<i>Садықов С.</i> Ұлттық даму мәселелері мен проблемалары «Қазақ әдебиеті» газетінде	8

БАСПА ІСІ ЖӘНЕ ИНТЕРНЕТ БАҚ

<i>Тоқтагазин М.Б., Амангелдиева Г.С.</i> Дәстүрлі БАҚ-тың Интернет медиаға көшудегі негізгі құралдары	19

БАҚ ЖӘНЕ ҚОҒАМ

<i>Білдабекова Ә.Т., Тәжібаев Ғ.Қ.</i> БАҚ және Қазақстандағы цифрландыру жүйесі	24
<i>Есенбекова Ұ.М.</i> Саяси коммуникация жүйесіндегі ашық пікір мен шынайы ақпаратқа деген сұраныс	32
<i>Қунгурова О.Г., Ермоленко В.С.</i> Спорт имиджін болашақта зерттеудің теориялық аспектілері	38
<i>Нурумов К.С., Атанаева М.К., Булдыбаев Т.К., Оспанов У.А., Акоева И.Г.</i> Жарияланған мәтіндік ақпаратты талдауға негізделген қоғамға әсерді бағалау үшін ақпараттандырудың маңыздылығын кешенді бағалау	44

ҚОҒАММЕН БАЙЛАНЫС

<i>Молдабаев Х.С.</i> Денсаулық сақтау ұйымдарындағы PR маманы қызметіндегі 5 негізгі бағыт	53

ЖАҢА МЕДИА

<i>Асанов К.Д., Малгаждар А.С.</i> Әлемдік ақпаратқа сұраныс: қажеттілік және қолжетімділік	63
<i>Булатова М.Б.</i> Қазақстанда инновациялық медианың негізгі функцияларының жүйелік сипаттамалары: коммуникативтік және прагматикалық аспект.....	72
<i>Құтым Л.Қ., Есенбекова Ұ.М.</i> Жаңа дәуір медиалары және ақпараттық-психологиялық қауіпсіздік мәселелері	82

Contents

HISTORY OF JOURNALISM

Sadykov S. The issues and problems of national development in the newspaper «Kazakh literature»	8

PUBLISHING AND INTERNET MEDIA

Toktagazin M.B., Amangeldiyeva G.S. The main tools of transition of traditional media to the Internet media	19

MASS MEDIA AND SOCIETY

Bildebekova A.T., Tazhibayev G.K. Media and Digitalization System in Kazakhstan.....	24
Yessenbekova U.M. Demand for free opinion and objective information in the system of political communication	32
Kungurova O.G., Ermolenko V. S. Theoretical Aspects of Perspective Studying of Sport Image	38
Nurumov K.C., Atanaeva M.K., Buldybaev T.K., Ospanov U.A., Akoeva I.G. Comprehensive assessment of the importance of informative features for assessing the impact on society based on the analysis of published textual information	44

PUBLIC RELATIONS

Moldabayev K.S. 5 main areas of work of a PR specialist in health care organizations	53

NEW MEDIA

Asanov K.D., Malgazdar A.S. Demand for Worldwide Information: Need and Availability	63
Bulatova M.B. System characteristics of the key functions of innovative media in Kazakhstan: the communicative and pragmatic aspect	72
Kutym L.K., Esenbekova U.M. Issues of information and psychological safety in modern media resources	82

Содержание

ИСТОРИЯ ЖУРНАЛИСТИКИ

<i>Садыков С.</i> Проблематика и вопросы национального развития в газете «Қазақ әдебиеті»	8

ИЗДАТЕЛЬСКОЕ ДЕЛО И ИНТЕРНЕТ СМИ

<i>Тоқтагазин М.Б., Амангелдиева Г.С.</i> Основные инструменты перехода традиционного СМИ в Интернет медиа	19

СМИ И ОБЩЕСТВО

<i>Билдабекова А.Т., Тажибаяев Г.К.</i> СМИ и система цифровизации в Казахстане	24
<i>Есенбекова У.М.</i> Спрос на свободное мнение и объективную информацию в системе политической коммуникации	32
<i>Кунгурова О.Г., Ермоленко А.С.</i> Теоретические аспекты перспективного изучения имиджа спорта	38
<i>Нурумов К.С., Атанаева М.К., Булдыбаев Т.К., Оспанов У.А., Акоева И.Г.</i> Комплексная оценка значимости информативных признаков для оценки влияния на социум на основе анализа публикуемой текстовой информации.....	44

СВЯЗЬ С ОБЩЕСТВЕННОСТЬЮ

<i>Молдабаев Х.С.</i> 5 основных направлений работы PR-специалиста в организациях здравоохранения	53

НОВЫЕ МЕДИА

<i>Асанов К.Д., Малгаждар А.С.</i> Спрос на мировую информацию: потребность и доступность	63
<i>Булатова М.Б.</i> Системные характеристики ключевых функций инновационных медиа Казахстана: коммуникативно-прагматический аспект	72
<i>Қутым Л.К., Есенбекова У.М.</i> Вопросы информационной и психологической безопасности в современных медиа ресурсах	82

ХҒТАР 19.01.11

Ұ.М. Есенбекова

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан

Саяси коммуникация жүйесіндегі ашық пікір мен шынайы ақпаратқа деген сұраныс

Аңдатпа. Мақалада саяси жүйе мен саяси коммуникация ақпараттық қоғамда бір-бірімен тығыз байланыста дамитыны көрсетілген. Автор бұл процестер күрделене келе қоғамдағы ашық пікір мен шынайы ақпарат таратуға жақсы мүмкіндіктер туғызады деген тұжырым жасайды.

Саяси коммуникация жүйесі үшін ақпараттық қоғам мүмкіндіктерін тиімді қолдануға болады. Ақпараттық қоғамда саяси коммуникация үшін мүмкіндіктер де мол, қиындықтар да бар. Саяси коммуникациядағы басты мәселе адамға қажетті ақпарат беріп отырып, оның санасына әсер ету. Саяси партиялар мен билік те қоғамдық пікірді өздерінің пайдасына жақын етіп қалыптастыру үшін түрлі ақпараттық технологияларды қолданады.

Автор өз мақаласында қазіргі бұқаралық коммуникацияның саяси процестерге ықпалын талдайды. Қоғамның саяси жүйесі қалыпты жұмыс істеуі үшін оған коммуникациялық құралдар керек. Саяси жүйе коммуникацияға тәуелді және демократияның дамуына жаңаша коммуникациялық ресурстар қажет екенін көрсетеді.

Түйін сөздер: қоғамдық пікір, шынайы ақпарат, саяси коммуникация жүйесі, бұқаралық коммуникация, саяси жүйе моделі.

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-7174-2018-124-3-32-37>

Кіріспе мен мақсаты. Мақалада ақпараттық қоғамда саяси коммуникация қандай жағдайда дамитыны қаралған. Осы процестер қоғамдағы ашық пікір мен шынайы ақпарат таратуға деген сұранысқа тәуелді деген тұжырым зерттеуді мақаланың негізгі мақсаты деуге болады. Бұл жұмыста қазіргі бұқаралық коммуникацияның саяси процестерге ықпалы талданып, қоғамның саяси жүйесі қалыпты жұмыс істеуі үшін оған коммуникациялық құралдардың қажеттілік деңгейі қарастырылады.

Ақпаратты тарату мен өндеудің жаңа технологияларының жаңаруы, экономикадағы ақпараттық сегменттің ұлғаюы «постиндустриалды қоғамның» серпінді дамуын жылдамдатты. Бұл туралы атақты америкалық әлеуметтанушы «постиндустриалды қоғам» теориясының негізін салушылардың бірі Дэниел Бэлл айтқан, оның ойынша: «постиндустриалды қоғам» (немесе «ақпаратты қоғам») – бұл батыс елдерінің дамуындағы кезекті тенденция емес, оның мәні тым күрделі. Кезінде аграрлық жүйенің орнын индустриялық экономика қалай алмастырса, бүгінгі индустриалды экономиканы ертең ақпараттық, постиндустриалдық экономика дәл солай алмастыратын болады. Осындай тұжырымдарды Д. Бэлл, Э. Тоффлер, М. Маклюэн сияқты ғалымдар 1960-70 жыл бұрын айтып кеткен. Ол кездегі ғалымдар бүгінгі ақпараттық технологиялардың осынша жылдам дамитынын болжай алмаса да, олардың ақпараттық қоғамға қатысты айтылған ой-тұжырымдардың дұрыстығын өмірдің өзі көрсетіп жатыр [1, 97 б.].

Кешегі ауыр өндірістің орнына ғылымды қажет ететін жаңа технологиялық өндіріс келді. Компьютерлік технологиялар ғаламдық ақпараттық жүйені өмірге алып келді. Осыдан 30-40 жыл бұрынғы миллиондаған тонна көмір, темір мен басқа да рудалардың орнына үнемді технологиялардың арқасында басқа пайдалы қазбалар қолдана бастадық. Мысалы, алюминий мен титан, вольфрам, никель, мыс, хром сияқты металдарға сұраныс өсіп отыр. Бүкіл әлем ғалымдары «шикізаттық бәстің» неден шыққанын жақсы біледі. 1980 жылдары Стэнфорд университетінің профессоры Пол Эрлих пен Мэриленд университетінің профессоры Джулиан Саймон екеуі бәс тігеді. Пол Эрлих «адамдардың саны өскен сайын ресурсқа деген сұраныс артып, шикізат көлемі азайғандықтан оның бағасы өседі» дейді. Джулиан

Саймонның пікірінше, «адам баласы табиғи ресурстар біткенге дейін, ғалымдар олардың орнын алмастыра алатындай басқа арзан және қоры мол шикізатты қолданатын болады. Вольфрам мен никель, мыс және хром, қалайы сияқты сирек, түрлі түсті металдарға баға шарықтайды». Он жылдан кейін Эрлих өзінің жеңілгенін мойындап Саймонға 10 мың доллар береді. Бұл тұста екеуінің де тұжырымының объективтілігіне назар аудару қажет.

1990 жылдары шикізатқа баға тұрақты өсіп, сирек кездесетін металдарға айтарлықтай жылдам өспеген еді. 2000 жылдары, керісінше, Эрлих болжағандай түрлі-түсті металдарға, сирек металдарға деген сұраныс еселеп артып, бағасы күрт өседі [2]. Өйткені, олардың бәс тіккен 1980-жылдардағы ғылыми жаңалықтардың ашылу жылдамдығы мен бүгінгі жаңалықтар, жаңа технологиялардың өмірге келу жылдамдығын салыстыруға болмайды. Осы мысалдың өзінен бүгінгі ақпараттың маңызы мен 10-20 жыл бұрынғы ақпараттың мазмұны мен маңызы тіпті салыстыруға келмейді.

Талқылануы мен зерттелуі. Мақалада көтерілген саяси коммуникация мәселелері қазіргі қоғамдардағы басты тенденцияларды зерттеуге, болжауға бағытталған. Бүгінгі өмірде кең қолданылатын байланыс құралдары адамдар арасындағы коммуникациялық процесті тым жылдамдатып жіберді, сапалы қарым-қатынас орнады. Сондықтан да, адамзат өмірін бір сәтке де смартфондарсыз, Интернет пен компьютерсіз елестету мүмкін емес.

Дәл осы смартфондар мен планшеттер, компьютерлерде сирек кездесетін металдар көп қолданылатынын білеміз. Осыдан 50-60 жыл бұрын футуролог ғалымдар айтқандай, ақпараттық қоғамның басты ерекшелігі де ақпараттың басты тауарға айналуы, ақпаратты монетизациялаудың керемет серпілісі. Ақпарат монетизациясы дегеніміз қолда бар ақпаратты сату, ақшаға айналдыру екенін жақсы білеміз. Машина мен адамның арасындағы, адам мен машинаның арасындағы, машина мен машинаның арасындағы ақпарат алмасуды зерттеу өте қажет болып отыр. Бұл да ақпараттық қоғамның тудырған, жаңа цифрлық технология дәуірі тудырған күрделі мәселе.

Ғылыми айналымға «ақпараттық қоғам» ұғымын 1981 жылы енгізген жапондық ғалым И. Ито болған. Бүгінгі дамыған постиндустриалды қоғамдарға Жапония, Оңтүстік Корея мен АҚШ, Батыс Еуропа елдерін жатқызуға болады [3, 46 б.].

Жаңа ғасырда әлем елдеріндегі тоталитарлық, диктаторлық жүйенің біртіндеп жойылып бара жатқаны да ақпараттың құндылығынан шығатын постулат. Қандай диктатор болмасын, ол жаңа технологиялар ұсынатын ақпарат тарату каналдарын бақылауда ұстай алмайды. Саяси коммуникация жүйесіндегі басты элементтің бірі де ақпараттың еркін таратылуы. Еркін ақпарат тарату тетіктері бар, бұқаралық коммуникация көздері биліктен тәуелсіз өмір сүретін қоғамдарды нағыз демократиялық қоғамдар деуге болады.

Бірақ, саяси коммуникацияның ақпараттық қоғам жағдайындағы басты проблемасы – ақпараттың көптігі. Ақпарат өндірудің өзіндік құны жыл сайын төмендеп келеді. Осыған сәйкес, әрбір адам керекті ақпаратты сатып немесе тегін ала алады. Ал, бірақ, адамзатты қоршаған ақпараттың бәрін қорытып, талдай алатын адамның табиғи мүмкіндіктері шектеулі. Басқа шетелдер емес, тек қазақстандық ақпараттық кеңістікке күнде таралатын ақпаратты оқу үшін де орасан көп уақыт қажет. Күнде жаңарып отыратын жүздеген Интернет ресурстарды оқып шығу үшін тәулігіне 24 сағаттан көп уақыт қажет болуы мүмкін [4, 73 б.].

Саяси коммуникациядағы басты мәселе адамға қажетті ақпарат беріп отырып, оның санасына әсер ету. Саяси партиялар мен билік те қоғамдық пікірді өздерінің пайдасына жақын етіп қалыптастыру үшін түрлі ақпараттық технологияларды қолданады. Бұның өзі «паблик релейшн» деп аталатын тез дамып жатқан ғылыми тенденция.

Ғылыми айналымда саяси коммуникацияның 2 басты тәсілі қарастырылады:

1. *Мобилизациялық, жұмылдыру тәсілі үгіттеу мен насихатқа негізделген. Адамдарға «мынау жақсы, мынау жаман», «осыны істе, мынаны істеме» деген формулалар арқылы санасын бұрмайды, яғни, сананың манипуляциясы.*

2. *Маркетингтік тәсіл – түсіндіру, сендіру, көндіру, демократиялық мотивациялар арқылы адамды пайдалану. Бір саясаткерді, саяси күштерді жақсы көрсету үшін олар туралы жақсы ақпарат таратып, олардың жақсы қырларын көрсетіп, жаман жақтарын жасыру тәсілдерін қолданады. Саяси жарнама маркетингтік тәсілде қолданылады. Ол өтірік не шын болуы мүмкін. Бірақ, мақсаты бір. Жарнама арқылы адамның іс-әрекетін өздеріне қажетті бағытқа бұру [5, 61 с.]*

Міне, саяси коммуникация жүйесінің барлық бөлшектерінде ақпараттық қоғамдардағы мүмкіндіктерді тиімді қолдануға болады. Ақпараттық қоғамдардағы саяси коммуникация үшін мүмкіндіктер де мол, қиындықтар да бар. Мемлекеттегі саяси жүйе мен саяси коммуникация, ақпараттық қоғамдардың сипаттарын талдай келе, олардың бірінен-бірін ажыратуға болмайтынын көреміз. Бұл процесс жыл өткен сайын күрделеніп, бітісіп кететін жағдайда байланыста болары анық.

Қазіргі қоғамдардағы саяси коммуникацияның орны, мемлекетте болып жатқан ішкі саяси процестерге ықпалы өте жоғары. Мемлекеттегі саяси коммуникациялық жүйені сол елдің саяси жүйесінен бөліп қарауға болмайды. Олар бір-біріне тәуелді. Саяси жүйе қалыпты дұрыс жұмыс істеуі үшін оған коммуникациялық құралдар керек. Яғни, саяси жүйе коммуникацияға тәуелді. Бұрынғы дәрістерімізде айтқанымыздай қандай да бір қоғамда демократияның таратылуына, азаматтық құндылықтар мен моральдық нормалардың орнығуына саяси коммуникациялық ресурстар қажет [6, 107 с.]

Саяси коммуникация жүйесіндегі мейнстрим – азамат, қоғам және мемлекет арасындағы ақпараттық процестерді қамтамасыз ету. Ал, саяси күштер сол процестерді өздерінің бақылауында ұстағысы келеді, саяси коммуникациялық потенциалын күшейтуді мақсат етеді.

Жаңа ақпараттық ғасырдағы саяси бәсекенің маңызды нысанасы да ақпарат тарату мен адам санасына ықпал ету құралдарын игеру мәселесіне көзделген.

Қоғамның коммуникациялық құралдарға тәуелді болуы саяси топтардың белсенділігіне, мемлекеттің даму деңгейі мен саяси шешім қабылдау тәсілдеріне, халқының саны мен тығыздығына да тікелей байланысты. Осыдан бірнеше ғасыр бұрын мемлекеттерде коммуникациялық құралдарға деген мұқтаждық шектеулі ғана болатын. Ерте замандарда коммуникациялық құралдардың рөлін қуғыншылар, курьерлер мен елшілер орындайтын.

Олар саяси құнды ақпаратты ауызша немесе жазбаша түрде тасымалдаушы еді. Мысалы, король, патшаның жарлықтарын, өкімдерін, хаттарын көрші елдерге, бұқара халыққа сондай тәсілмен тарататын. XIX-XX ғасырларда телеграф пен телефон байланысы, радио мен телевизия ойлап табылғаннан кейін мемлекеттердің коммуникацияға деген сұранысын қанағаттандырып, әлемнің саяси өмірінде революция жасады [7, 175 с.]

Коммуникацияның көмегімен берілетін саяси хабарламалардың түрлері:

1. Саяси коммуникация жүйесіндегі субъектілер (мүшелер) арасындағы байланысты қамтамасыз етуге қажетті технологиялық хабарламалар,
2. Нақты және ойдан жасалған ақпараттық хабарламалар. Олар таратылатын мәліметтердің басты мазмұнын құрайды,
3. Қозғаушы хабарламалар. Олар қабылдаған ақпаратқа байланысты қандай да бір іс-әрекетке бастайтын, соған шақыратын сезімдер тудырады.

Саясаттану ғылымында 2 түрлі саяси коммуникацияны бөліп қарайды: «горизонталды» және «вертикалды»:

Біріншісі, деңгейлері бірдей, бір кеңістіктің бойында орналасқан субъектілер (мүшелер) мен әлеуметтік акторлардың (элиталық топтар арасында немесе қарапайым азаматтардың арасында) арасындағы коммуникация.

Екіншісі, түрлі иерархиялық деңгейлердегі (төменгі әлеуметтік топтар мен биліктің арасы) құрылымдардың өзара коммуникациясы. Мысалы, қарапайым халықтың көшеге шығып билік органдарына наразылық білдіріп, өз проблемаларын жеткізуі [8, 96 с.]

Саяси коммуникацияның мемлекет саясатындағы орнын француз саясаттанушысы Ж.-М.Коттрэ «адамның қан айналу жүйесімен» салыстырады. Осының өзі саяси коммуникацияның ақпарат алмасу процесі мен саяси ақпаратты таратудағы маңызы үлкен екенін көрсетеді.

Қорытынды түйін. Біздің мақалада қаралған жаңа қоғамдардағы саясаттың рөлінің күшеюі бұқаралық коммуникацияларсыз іске асуы мүмкін емес. Адамзат тарихында қоғамдардың дамуы әлеуметтік саладағы өзара диалогтың арқасында ғана орын алғанын көреміз. Әлеуметтік даму жолын ұсынған саяси партиялар мен қозғалыстар көпшіліктің қолдауына мәжбүр. Билікке жол ашатын мандатты жеңіп алу жолында олар сайлауда өз бәсекелестерін заңды жолмен жеңулері тиіс. Жеңіске жетуде консенсус керек [9, 84 с.].

Қоғамдағы түрлі мүдделерді ескеріп, билікке келген ондай күштер бұқаралық коммуникацияның көмегінсіз ешқандай табысқа жете алмағанын түсінеді. Билік басына келген соң коммуникациялық құралдарды өз бақылауында ұстаудың жолдарын іздей бастайды. Қазіргідей коммуникациялық платформалар дамыған заманда ақпаратқа монополия орнату ешкімнің қолынан келмейді. Сондықтан олардың басты назары – қоғамдық пікірді өз пайдасына қарату үшін түрлі технологияларды қолдануға ауысады.

Ашық демократиялық қоғамдарда бұқаралық коммуникациялар салыстырмалы түрде тәуелсіз жұмыс істейді. Неге салыстырмалы? Өйткені, әлемде ешқандай бұқаралық коммуникация құралы абсолютті тәуелсіз деп айта алмайды. Қоғамдық телевизияның ерекшелігі – оларды қаржыландыру көбінесе көрермендердің абоненттік төлемдері есебінен жүргізіледі. Соның өзінде ВВС, ННҚ сияқты танымал қоғамдық телекомпаниялардың өздері ағылшын немесе жапон үкіметінің мүддесіне келгенде біржақты саясатқа кетіп қалып жатады. Олар үшін ұлттық мүдде әрқашан бірінші кезекке қойылған [10, 42 с.].

Бұқаралық коммуникация мен саяси коммуникацияның дамуында тағы бір эволюциялық мәселе бар. Саяси коммуникациялық жүйелер мен ақпараттық коммуникация құралдары жетілген сайын қоғамдағы ашық пікірге, шынайы ақпарат деген сұраныс артады. Қазіргі демократиялық жүйелермен бірге олар қоғамның басым бөлігін саяси процестерге тартады. Бұның әсерінен қоғамның саясаттануы өседі. Қоғам мүшелері саясатқа, өз өмірлеріне қатысты әрбір мәселеге ықпал етуге қолдары жетеді. Саяси күрес, саяси бәсеке күшейеді. Бұрын тыныш жатқан саяси амбициялары бар күштер бірігіп, жаңа саяси құрылымдар дүниеге келеді. Осының бәрі қарапайым азаматтар үшін жақсы өзгерістерге жол ашады. Бір-бірімен бәсекеге түскен саяси партиялар сайлауда берген уәделерін орындауға тырысады, халықты қызықтырады. Бұл бәсеке демократиялық үрдістерді сақтап жүргізілсе қоғамға да, мемлекетке де пайдасы көп болары анық.

Осыны түсініп, болашағын ойлаған Швеция, Норвегия, Финляндия сияқты шағын еуропалық мемлекеттер партиялық баспасөзге мемлекет бюджеті есебінен дотация бөледі. Бұл да қоғамдағы саяси акторлардың бәсекесін қолдауға бағытталған қадамдар. Саяси жүйені ақпараттық-коммуникация жүйесі тұрғысынан зерттей бастаған неміс социологы және саясаттанушысы Карл Дойч болатын.

Карл Дойч саяси жүйені коммуникация мен ақпараттық ағындардың желісі деп қарауды ұсынды. Дойч жасаған саяси жүйенің моделі 4 блоктан тұрады:

- 1) Ақпаратты қабылдау мен іріктеу;
- 2) Ақпаратты талдау мен бағалау;
- 3) Шешім қабылдау;
- 4) Қабылданған шешімді іске асыру және кері байланыс арқылы оны қоғамның қалай қабылдағанын назарда ұстау [11, 114 с.]. Қорыта келгенде, жаңа ғасырда мемлекеттер мен қоғамдардың дамуы үшін, олардың эволюциясында саяси коммуникацияның маңызы мен оның жоғары деңгейде болуы басым факторларға айналуға.

Барлық мемлекеттер оны жақсы түсінеді. Мемлекет өзінің әлеуеті мен ресурстарын өсіргісі келсе ақпараттық коммуникация саласында үздік болуы қажеттігі анық. Болашақ

дамудың кілті коммуникациялық технологияларды енгізген, қолданатын емес, оны жасайтын, тудыратын елдердің қолында болатыны өмір шындығына айналды. Қазақ елі атқаруы тиіс істердің ауқымды екенін осыдан байқауға болар.

Әдебиеттер тізімі

- 1 Grossman L.K. The Electronic Republic: Reshaping Democracy in the Information Age. New York: Viking, 2009. – 97 б.
- 2 Вассерман А.А. Закон Саймона. [Электронды ресурс] – URL: <http://trizland.ru/trizba/articles/166/> (19. 05.2018 қаралды)
- 3 Уэбстер Ф. Теории информационного общества. / Ф. Уэбстер - Москва: Аспект-Пресс, 2001. - 46 с.
- 4 Кретов Б.Е. Средства массовой коммуникации – элемент политической системы общества / Б.Е. Кретов // Социально-гуманитарные знания. 2007. № 3. – 73 с.
- 5 Грачев М.Н. Политическая коммуникация: теоретические концепции, модели, векторы развития / М.Н. Малокан - Москва: Прометей, 2004. – 61 с.
- 6 Малокан И.А. Телевидение и современное информационное общество. Диссертация на соискание ученой степени кандидата философских наук. / И.А. Малокан - Воронежский государственный университет, 2005. – 107 с.
- 7 Corrado A., Firestone Ch., Elections in Cyberspace: Toward a New Era in American Politics. Washington, DC: Aspen Institute, 1998. – 175 p.
- 8 Вершинин М.С. Политическая коммуникация в информационном обществе. / М.С. Вершинин - Москва, 2011. – 96 с.
- 9 Cotteret J.-M. Giscard Mitterand, 54774 mots pour convaincre. Paris: PUF, 1976. – 84 p.
- 10 Соловьев А.И. Политология: Политическая теория, политические технологии. / Ф.И. Соловьев - Москва, 2005. – 42 с.
- 11 Лиллекер Д.Дж. Политическая коммуникация. Ключевые концепты. / Д.Дж. Лиллекер - Минск., 2012. – 114 с.

У.М. Есенбекова

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

Спрос на свободное мнение и объективную информацию в системе политической коммуникации

Аннотация. В статье исследована взаимодействие политической системы и политической коммуникации, которые происходят в информационных обществах. Автор приходит к выводу, что эти процессы, становясь более сложными, предоставляют хорошую возможность для распространения открытого мнения и объективной информации.

В системе политической коммуникации можно эффективно использовать ресурсы информационного общества, где существуют перспективы развития для политической коммуникации. Основной вопрос в политической коммуникации - дать человеку необходимую информацию и повлиять на его сознание. Политические партии и власти также используют различные информационные технологии для формирования общественного мнения в свою пользу.

Автор в своей статье анализирует влияние современных массовых коммуникаций на политические процессы. Для устойчивого функционирования политической системы общества ей нужны современные инструменты коммуникации. Политическая система зависит от развитости коммуникации и требует нового уровня информационных ресурсов для развития демократии.

Ключевые слова: общественное мнение, объективная информация, система политической коммуникации, массовая коммуникация, модель политической системы.

U.M. Yessenbekova

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

Demand for free opinion and objective information in the system of political communication

Abstract. The article explores the interaction of the political system and political communication that occur in information societies. The author comes to the conclusion that these

processes, becoming more complex, provide a good opportunity for the dissemination of open opinion and objective information.

In the system of political communication, it is possible to effectively use the resources of the information society, where there are development prospects for political communication. The main issue in political communication is to give the person the necessary information and to influence his consciousness. Political parties and authorities also use various information technologies to form public opinion in their favor.

The author in his article analyzes the influence of modern mass communications on political processes. For the sustainable functioning of the political system of society, it needs modern communication tools. The political system depends on the development of communication and requires a new level of information resources for the development of democracy.

Keywords: public opinion, objective information, system of political communication, mass communication, model of political system.

References

- 1 Grossman L.K. The Electronic Republic: Reshaping Democracy in the Information Age. (New York: Viking, 2009, 97 p.).
- 2 Vasserman A.A. Zakon Sajmona [Simon's Law]. [Electronic resource] – URL: <http://trizland.ru/trizba/articles/166/> (accessed: 19.08.2017.)
- 3 Ujebster F. Teorii informacionnogo obshhestva [Theories of the Information Society]. (Aspekt-Press, Moscow, 2001, 46 p.). [in Russian]
- 4 Kretov B.E. Sredstva massovoj kommunikacii – jelement politicheskoy sistemy obshhestva [Mass media - an element of the political system of society]. //Social'no - gumanitarnye znaniya [Socio-humanitarian knowledge]. (3), 73 (2007). [in Russian]
- 5 Grachev M.N. Politicheskaja kommunikacija: teoreticheskie koncepcii, modeli, vektory razvitija [Political communication: theoretical concepts, models, development vectors]. (Prometej, Moscow, 2004, 61 p.). [in Russian]
- 6 Malokan I.A. Televidenie i sovremennoe informacionnoe obshhestvo. Dissertacija na soiskanie uchenoj stepeni kandidata filosofskih nauk [Television and modern information society]. (Voronezhskij gosudarstvennyj universitet, 2005, 107 p.). [in Russian]
- 7 Corrado A., Firestone Ch., Elections in Cyberspace: Toward a New Era in American Politics. (Washington, DC: Aspen Institute, 1998, 175 p.). [in Russian]
- 8 Vershinin M.S. Politicheskaja kommunikacija v informacionnom obshhestve [Political communication in the information society]. (Moscow, 2011, 96 p.). [in Russian]
- 9 Cotteret J.-M. Giscard Mitterand, 54774 mots pour convaincre. (Paris: PUF, 1976, 84 p.). [in Russian]
- 10 Solov'ev A.I. Politologija: Politicheskaja teorija, politicheskie tehnologii [Political Science: Political Theory, Political Technologies]. (Moscow, 2005, 42 p.). [in Russian]
- 11 Lilleker D. Dzh. Politicheskaja kommunikacija. Kljuchevye koncepty [Political communication. Key concepts]. (Minsk, 2012, 114 p.). [in Russian]

Автор туралы мәлімет:

Есенбекова Ұ.М. - филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор. Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан
Yesenbekova U.M. - Associate Professor, Candidate of Philological Sciences. L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Журналистика сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журналдың мақсаты. Қазақ баспасөзінің тарихы, журналистиканың теориялық және қолданбалы ғылымдары, қоғаммен қатынасы, көсемсөзі, баспасөз қызметі туралы мұқият тексеруден өткен материалдарды жариялау.

2. Журналда мақаланы жариялаушы автор Ғылыми басылымдар бөліміне (мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2, Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 408 кабинет) қолжазбаның қол қойылған 1 дана қағаз нұсқасын тапсыру және Word форматындағы нұсқасын vest_phil@enu.kz электрондық поштасына жіберу қажет. Қағазға басылған мақала мәтіні мен электронды нұсқасы бірдей болулары қажет. Мақаламен бірге автордың жұмыс орнынан Ілеспе хат та тапсырылуы қажет. Мақалалар **қазақ, орыс, ағылшын** тілдерінде қабылданады.

3. Авторлардың редакцияға мақалаларды жіберуі «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысында» басуға және шет тіліне аударып, қайта басуға келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы өз туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына, барлық көшірмелердің, кестелердің, сұлбалардың, иллюстрациялардың тиісті түрде рәсімдеуіне кепілдеме береді.

4. Ұсынылатын мақала көлемі (жекедеректер мен әдебиеттер тізімін қоса):

- мақалалар үшін - 8 ден 16 бетке дейін;
- сын пікірлер (монографияға, кітапқа) және конференция туралы пікір - 6 дан 12 бетке дейін.

5. Мақала мәтінінің пішіні:

- Microsoft Word (docx) форматындағы файлда;
- Times New Roman шрифінде;
- жақтау жолағы 2x2x2x2;
- 1 жоларалық интервалы;
- 14 кегл;
- мәтінді жақтау көлеміне сәйкестендіру керек;
- Әрбір азатжол қызыл сызықтан басталуы қажет (1 см шегініс);
- транслитерация Library of Congress (LC) жүйесінде жасалуы керек.

Мақаланы құру сұлбасы:

XҒТАР <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;

Автор(лар) туралы метамәліметтердің мазмұны (Рәсімдеу үлгісі / Образец оформления статьи / Template қараңыз)

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында қою әріппен жазылады;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемелерде жұмыс істесе, онда автордың тегі мен тиісті мекеменің қасында бірдей белгіше қойылады)

Автор(лар)дың E-mail-ы – жақша ішінде (курсивпен);

Мақала атауы – жолдың ортасында (жартылай қоюмен)

Аңдатпа – (100-200 сөз) формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, зерттеу әдіснамасы мен әдістемесі, зерттеу нәтижелері, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет.

Түйін сөздер («Түйін сөздер» сөз тіркесі жартылай қоюмен белгіленеді) (5-8 сөз немесе сөз тіркестері) - Түйін сөздер зерттеу тақырыбын өте дәл бейнелеу керек, сонымен қатар, ақпараттық-ізвестіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін мақала мәтінінің терминдерін және де басқа маңызды ұғымдарды қамтуы қажет.

Мақаланың негізгі мәтіні кіріспені, мақсат пен міндеттерді қоюлуын, зерттеу тақырыбы бойынша жұмыстардың шолуын, зерттеу әдістерін, нәтижелер/талқылау қорытынды қамтуы қажет (жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1 см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады.

Кестелер, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр иллюстрация қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын әрі сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана нөмірленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқаларына міндетті түрде алғаш қолданғанда түсініктеме берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдебиеттерге сілтеме тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің нөмірленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіледі: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1, 153 б.] арқылы, екінші сілтеме [2, 185 б.] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Мақаланың негізгі мәтініндегі кітапқа сілтеме қолданылған беттерді көрсету керек (мысалы, [1, 45 б.].

Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпеген басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгісін төмендегі мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекенжайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілінде толтырылады.

6. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның кейін қайтарылуы, оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

7. Электронды корректурамен жұмыс істеу. Ғылыми басылымдар бөліміне түскен мақалалар жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Эксперттер ұсынылған мақалаға оның жариялау мүмкіндігі, жақсарту қажеттілігі немесе қабылданбауы туралы дәлелді қорытындысын қамтитын жазбаша сын пікір береді. Жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда авторлар үш күн аралығында мақаланың корректурасын жіберу керек. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі. Оң сын пікірлер алған мақалалар оларды талқылау және басылымға бекіту үшін журналдың редакциялық алқасына ұсынылады.

Журнал жиілігі: жылына 4 рет.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына келесі реквизиттер бойынша төлем жасау қажет (ЕҰУ қызметкерлері үшін - 4500 тенге; басқа ұйым қызметкерлеріне - 5500 тенге).

Реквизиттер:

РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
Столичный филиал АО «Цеснабанка»

КБЕ 16

БИН 010140003594

БИК TSES KZ KA

Счет в кодировке IBAN –

KZ 91998 BTV 0000003104

«За публикацию ФИО автора»

Provision on articles submitted to the journal “Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University. Journalism Series”

1. Publication of carefully selected original scientific works in the field of journalism, publication of materials devoted to the scientific issues of the direction of historical, theoretical and applied research of journalism, public relations, journalism, publishing.

2. An author who wishes to publish a paper in the journal must submit the paper in one hard copy (printed version), signed by the author, to the scientific publication office (at the address: 010008, the Republic of Kazakhstan, Astana, Satpayev St., 2. The L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Administrative Building, Office 408) and by e-mail vest_phil@enu.kz in Word format. At the same time, strict compliance between Word-version and the hard copy is required. And also the authors need to submit a cover letter.

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of papers to the scientific publication office means the authors’ consent to the right of the Publisher, the L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish papers in the journal and their re-publication in any foreign language. By submitting the text of the paper for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about themselves, lack of plagiarism and other forms of unauthorized use in the article, proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, and illustrations.

4. The recommended volume of the paper (including metadata and references):

- for papers – between 8-16 pages;
- for reviews (of monographs, books), reviews on conferences – between 6-12 pages.

5. Text formatting requirements:

- Microsoft Word file format (docx);
- Times New Roman font;
- the size of the fields 2 * 2 * 2 * 2;
- line spacing 1,
- size 14;
- text alignment in width;
- each paragraph beginning with the main line (indent 1 cm);
- transliteration is carried out according to the Library of Congress (LC) system.

Structure of the article:

IASTI <http://grnti.ru/> – first line, left

The content of the metadata about the author (see Рәсімдеу үлгісі / Paper template)

Initials and Surname of the author (s) – center alignment, italics

Full name of the affiliation, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization)

Author’s e-mail (s) – in brackets (italics)

Paper title – center alignment (bold)

Abstract (100-200 words) must not contain formulas or repeat the content of the paper; it must not contain bibliographic references; it must reflect the summary of the paper, preserving the structure of the paper – introduction, methodology and research methods, research results, conclusion.

Key words (the phrase «Keywords» is bold) (5-8 words/word groups). Keywords must be extremely accurate to reflect the subject area of the study, include terms from the text of the paper and other important concepts that make it possible to facilitate and expand the possibilities of finding the paper by means of an information retrieval system).

The main text of the paper must contain an introduction, setting goals and objectives, a review of works on the research topic, research methods, results / discussions conclusion / conclusions – line spacing – 1, «main line» indent – 1 cm, justified alignment.

Tables, figures must be placed after the mention. Each illustration must be followed by the inscription. Figures should be clear, clean, and unscanned. Only those formulas referenced in the text are subjected to numbering.

All abbreviations and shprtenings, with the exception of obviously well-known, must be decoded when first used in the text.

Information about the financial support of the work is indicated on the first page in the form of a footnote.

References. In the text, references are indicated in square brackets. References must be numbered strictly in the order of mention in the text. The first reference in the text to a reference must have the number [1, 153 p.], the second – [2, 185 p.], Etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). Links to unpublished works are not allowed. Undesirable references to unlicensed publications are not recommended (examples of the description of the list of references, descriptions of the list of references in English, see below in the sample article).

At the end of the paper, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the paper is in Kazakh), in Kazakh and English (if the paper is in Russian) and in Russian and Kazakh (if the paper is in English language).

Information about the authors: last name, first name, patronymic, scientific degree, position, affiliation, full business address, telephone, e-mail – in Kazakh, Russian and English.

6. The manuscript must be carefully verified. Non-compliant manuscripts will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the manuscript has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Papers submitted to the Department of Scientific Publications (editing office) are sent for anonymous review. Experts give a written review of the submitted paper with a reasoned conclusion about the possibility of its publication, the need to send for revision or (rejection) of the paper. Papers that have received a negative review are not accepted for reconsideration. Authors should, within three days, send the proofreading of the paper if it is decided to finalize the paper. Corrected versions of papers and the author's response to the reviewer are sent to the editor. Papers with positive reviews are submitted to the editorial board of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive opinion on publication must pay to the following banking details (for ENU employees – 4,500 KZT, for outside organizations – 5,500 KZT):

Реквизиты:

РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
Столичный филиал АО «Цеснабанка»

КБЕ 16

БИН 010140003594

БИК TSES KZ KA

Счет в кодировке IBAN –

KZ 91998 ВТВ 0000003104

«За публикацию ФИО автора»

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия: Журналистика»

1. Цель журнала. Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ в области журналистики, публикации материалов посвященных научным вопросам исторических, теоретических и прикладных исследований журналистики, связи с общественностью, публицистики, издательского дела.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале, необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором, в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 408) и по e-mail vest_phil@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией. А также авторам необходимо представить сопроводительное письмо.

Язык публикаций: казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя – Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева – публикации статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. Рекомендованный объем (включая метаданные и список литературы):

- для статей – от 8 до 16 страниц;
- для рецензий (на монографии, книги), отзывов о конференциях – от 6 до 12 страниц.

5. Требования к форматированию текста:

- формат файла Microsoft Word (docx); – шрифт Times New Roman;
- размер полей 2*2*2*2; – междустрочный интервал 1; – кегль 14;
- выравнивание текста по ширине;
- каждый абзац должен начинаться с красной строки (отступ 1 см);
- транслитерация осуществляется по системе Library of Congress (LC).

Схема построения статьи:

ГРНТИ <http://grnti.ru/> – первая строка, слева

Содержание метаданных об авторе (см. Рәсімдеу үлгісі / Образец оформления статьи / Template)

Инициалы и фамилия автора(ов) – выравнивание по центру (жирным)

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках (начертание курсивом)

Название статьи – выравнивание по центру (начертание полужирным)

Аннотация (100-200 слов) не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, методологию и методику исследования, результаты исследования, заключение.

Ключевые слова (словосочетание «Ключевые слова» выделяется полужирным) (5-8 слов/словосочетаний). Ключевые слова должны предельно точно отражать предметную область исследования, включать термины из текста статьи и другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку цели и задач, обзор работ по теме исследования, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» – 1 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными. В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1, 153 с.], вторая - [2, 185 с.] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 с.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Эксперты дают письменную рецензию на представленную статью с мотивированным заключением о возможности ее опубликования, необходимости направить на доработку или (отклонении) статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию, к повторному рассмотрению не принимаются. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи в случае принятия решения о доработке статьи. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию, необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Реквизиты:

РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева МОН РК
Столичный филиал АО «Цеснабанка»

КБЕ 16

БИН 010140003594

БИК TSES KZ KA

Счет в кодировке IBAN –

KZ 91998 BTV 0000003104

«За публикацию ФИО автора»

Редактор: **Қайрат САҚ**
Жауапты хатшы: **Гүлжазира ЕРТАСОВА**
Дизайн: **І.Р. Құрманғалиев**

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ. Журналистика сериясы.
-2018. - 3 (124). - Астана: ЕҰУ. 95-б.
Шартты б.т. - 11.8 Таралымы - 25 дана

Мәтін мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы,
Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2.
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: (87172) 709-500 (ішкі 31-413)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
баспасында басылды